

- 1. A gyermekkor, mint szociális konstrukció Változó csecsemőképek. A „bölcsh” csecsemő - kompetens csecsemőkép.**
 - Cole, M. és Cole, S. (2006): Fejődéslélektan. Osiris, Budapest, 28-40. Az emberi fejlődés tanulmányozása fejezet („Kezdetek”- „Egyéni különbségek”)
 - Bruner, Jerome (2004): Az oktatás kultúrája. Gondolat, Bp. 52-85.
 - Gopnik, A.; Meltzoff, A. N.; Kuhl, P. K. (2001): Bölcsek a bölcsőben. Typotex, Bp.15-37, 37

- 2. A percepció, a mozgás, a kommunikáció, a gondolkodás fejlődési változásai, és ezek hatása a személyiség fejlődésére. I. Piaget elméletének alapfogalmai.**
 - Morris, Desmond (1993): Babafigyelőben. Park Kiadó, Bp. 35-49, 110-136

 - Cole, M. és Cole, S. (2006): Fejődéslélektan. Osiris, Budapest 150-170. oldal:„A legkorábbi képességek” - „A sírás”; 178-190. oldal:„A konstruktivista megközelítés:Piaget”- 4.fejezet összefoglalása; 199-207. oldal: „Az észlelés és a mozgás fejlődése”-„Tárgyállandóság: a növekvő reprezentáció”; 219-227. oldal:„Az emlékezet fejlődése”-„5. fejezet összefoglalása”

- 3 A kötődéelmélet előzményei és létrejöttje (deprivációs vizsgálatok, kötődés fogalma, kötődés fejlődése, Idegen Helyzet, kötődési típusok)**
 - Hámori Eszter (2015): A kötődéelmélet perspektívái. Animula Kiadó, Bp.

 - Cole, M. és Cole, S. (2006): Fejődéslélektan. Osiris, Budapest.

- 4. Nyelvelsajátítás**
 - Lukács Ágnes és Kas Bence (2011): Érts és értesd meg magad! – A nyelvi fejlődés folyamata és elmaradásai. In: Balázs István (szerk.): A koragyermekkori fejlődés természete – fejlődési lépések és kihívások. Biztos Kezdet Kötetek II. Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet, Budapest, 180–224.
 - Bernáth, L – Solymosi, K.: Fejődéslélektan olvasókönyv. Budapest, 1997, Tertia.
 - Vigotszkij, L.: Gondolkodás és beszéd. Budapest, 1998, Akadémiai Kiadó.

- 5. A percepció, a mozgás, a kommunikáció, a gondolkodás fejlődési változásai, és ezek hatása a személyiség fejlődésére. II.**
 - Cole, M. és Cole, S. (2006): Fejődéslélektan. Osiris, Budapest 232-248. oldal:”Biológiai érés”- „A szavak, a gondolatok és a cselekedetek viszonyának megváltozása”, 259-263. oldal: „Az új énkép”-„6.fejezet összefoglalása”

6. A gyermekkor világa.

- Mérei Ferenc és Binét Ágnes (2003): Gyermeklélektan. Gondolat, Bp.116-121, 156-161.
- Mérei Ferenc (1989): Társ és csoport. Akadémiai Kiadó, Bp. 197-204.
- Korsós Gizella (1997): A csodák kora. IN Bernáth és Solymosi: Fejlődéslelektani olvasókönyv. Tertia, Bp. 59-74

7. A megismerés alapfolyamatainak fejlődése: figyelem, emlékezet, problémamegoldás.

- Mérei F. – Binet A.: Gyermeklélektan. Budapest, 1997, Medicina
- Lábadi, Beatrix és Varró-Horváth, Diána (2013) A közös figyelem fejlődése és zavarai. Magyar Pszichológiai Szemle, 68 (1). pp. 39-55.

8. Iskoláskor – társas-érzelmi és kognitív fejlődés, a teljesítmény és kompetencia kiemelt szerepe a gyermeki fejlődésben

- Cole, M. és Cole, S. (2006): Fejlődéslelektan. Osiris, Budapest.
- V. Binét Ágnes (1997): A személyiség fejlődése a kisiskoláskortól a serdülésig. IN Bernáth és Solymosi: Fejlődéslelektani olvasókönyv. Tertia, Bp. 75-87

9. Az identitásfejlődés kitüntetett szakasza – a serdülőkor. Formális gondolkodás, új reprezentációs szintek

- Mérei Ferenc (1989): Az önismereti érzékenység a serdülőkor kezdetén. IN Társ és csoport. Akadémiai Kiadó, Bp. 218-243.
- B. Kádár Judit (1997): Oldás és kötés: A korai serdülőkor folyamatai és helyszínei. IN Bernáth és Solymosi: Fejlődéslelektani olvasókönyv. Tertia, Bp.87-108

10-11. A felnőttkor és az időskor legfőbb fejlődéslelektani kérdései

- Bernáth László (1997): A felnőttkor néhány jellegzetes kérdése. IN Bernáth és Solymosi: Fejlődéslelektani olvasókönyv. Tertia, Bp. 121-139

Társas fejlődés

előadás

PTE BTK Pszichológia BA

1. Az evolúciós gondolkodás hatása a fejlődéslélektan kialakulására: A fejlődéselv és a modern gyermeklélektan. A rekapituláció gondolata. A gyermek leíró tanulmányozása (pedológia) egyéni különbségek és mérésük gyerekeknél (Binet).
2. A szocializáció fogalma, nagy paradigmái. A szocializáció területspecifikus megközelítése.
3. Szocializációt közvetítő folyamatok: utánzás, modellkövetés, azonosulás (státuszirigység). Nemi szocializáció.
4. Az önkontroll funkciók alakulása – végrehajtó funkciók és érzelemszabályozás fejlődése.
5. A közös figyelmi folyamatok és a szociális megismerés fejlődése
6. Az agresszió gyermekkori fejlődése. A környezet hatása az agresszió alakulásában.
7. Az én-tudat, énkép és önismeret fejlődése gyermekkorban.
8. Kötődési mintázatok – a kötődési mintázatok dimenzionalitása, idői stabilitása, kulturális különbségei, kötődési mintázatok mint érzelemszabályozási stratégiák
9. A rajz és rajzolás szerepe a gyermek fejlődésében

Irodalom (előadás)

Az evolúciós gondolkodás hatása (...)

Baldwin, J.M. (1983): A gyermekkor pszichológiája. In.: Pléh (szerk.): Pszichológiai történelmi Szöveggyűjtemény I. Tankönyvkiadó, Bp.

Pléh Cs. (1992): Pszichológiai történet. Gondolat Kiadó, Bp. (108-114.)

Pléh Cs. (1992): Pszichológiai történet. Gondolat, Bp. (134-137)

A szocializáció fogalma, nagy paradigmái (...) és Szocializációt közvetítő folyamatok (...)

Cole, M. és Cole S.R. (2001) : Fejlődéslélektan. Osiris Kiadó. (380-425.)

Bandura, A. (1976): Szociális tanulás utánpótlás útján In: Pataki F. (szerk.): Pedagógiai szociálpszichológia, Gondolat, Bp. (84-123.)

Goslin, D. A. (1976): Bevezetés a szocializáció kutatásába In.: Pataki F. (szerk.): Pedagógiai szociálpszichológia, Gondolat, Bp. (33-56)

Ranschburg Jenő (1984): A szocializáció fogalma és résztvevői In: Szeretet, erkölcs, autonómia, Gondolat, Bp. (15-42.)

Somlai Péter (2001): Szocializáció Corvina, Bp. (54-74.; 103-111)

Az önkontroll funkciók alakulása (...)

McClelland, M. M., John Geldhof, G., Cameron, C. E., & Wanless, S. B. (2015). Development and self-regulation. Handbook of child psychology and developmental science, 1-43.

Az agresszió gyermekkori fejlődése (...)

Bettelheim, B. (1988): Egy kevésbé tanulmányozott viselkedésmód: az erőszak In: Bettelheim: A végső határ. Európa, Bp.

Ranschburg J. (1975): Félelem, harag, agresszió Tk. Bp.

Ranschburg J.: Ha férfi vagy , légy férfi Agresszió és dominancia In.: A nő és a férfi Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. (81-102.o)

Az én-tudat, énkép és önismeret fejlődése gyermekkorban (...)

Cole, M. és Cole S.R. (2001) : Fejlődéslélektan. Osiris Kiadó. (590-596.)

Susan Harter (2006): The Self. IN: Eisenberg, Damon, Lerner (eds.): Handbook of Child Psychology. John Wiley and Sons. pp. 505-571.

Kulcsár Zs. (1988): Személyiség-pszichológia Tk. Bp. (53-56)

Kötődési mintázatok (...)

Hámori Eszter (2015): A kötődésemélet perspektívái. Animula Kiadó, Bp. (50-61., 74-79)

Pinquart, M., Feußner, C., & Ahnert, L. (2013). Meta-analytic evidence for stability in attachments from infancy to early adulthood. Attachment & Human Development, 15, 189–218

A rajz és rajzolás szerepe a gyermek fejlődésében

Cole, M. és Cole S.R. (2001) : Fejlődéslélektan. Osiris Kiadó. (367-375.)

Gerő Zs. (1974): A rajz és a játék közelítő vizsgálata. Elaborációs mechanizmusok a rajzban In: Gerő Zs.: A gyermekrajzok esztétikuma Akadémia, Bp. (17-35, 36-84)

A fejlődés dinamikus megközelítései

Előadás

I. A személyiség fejlődése S. Freud elméletében. Libidófejlődés, a gyermeki szexualitás problémája, libidóelmélet és nárcizmus, fejlődés, regresszió, fixáció.

Freud,S. (1986): Libidófejlődés és nemi megszerveződések (organizációk). In.: *Bevezetés a pszichoanalízisbe.* 278-292.o.

Freud,S. (1915): A gyermeki szexualitás. In.: *Három értekezés a szexualitás elméletéről.* Dick Manó Bp. 34-61.o.

Freud,S. (1982): A pszichoanalízis foglalatja. In.: *Esszék.* Gondolat, Bp. 407-474,o.

II. A fejlődés szempontjai Anna Freud elméletében

Freud, Anna. (1994) I. A gyermekkor pszichoanalitikus szemlélete: közvetett és közvetlen vizsgálat. III. A normalitás megállapítása a gyermekkorban. In.: *Normalitás és patológia a gyermekkorban.* Animula, Budapest.

III. A korai fejlődés sajátosságai Melanie Klein elméletében

Legfontosabb fogalmak: a tudattalan fantáziák fogalma; korai működési sajátosságok, a valóság megismerése: introjekció, projekció, projektív identifikáció; a pozíció fogalma, paranoid-skizoid és depresszív pozíció

Flaskay G. (1983): Melanie Klein elméleti és technikai újításai az analitikus pszichoterápiában. Magyar Pszichológiai Szemle 2. 119-133.o.

Segal, H.(1997): Bevezetés Melanie Klein munkásságába. Animula, Bp.

IV. A tárgykapcsolatok fejlődése Margaret Mahler elméletében

Hamilton (1996). Tárgykapcsolatelmélet a gyakorlatban. Animula, Bp. 27-42.o.

Harrach Andor (1998). Margaret Mahler 100. születésnapjára. Thalassa. 1: 151-159.

V. A csecsemő és gondozója Winnicott elméletében.

A legfontosabb fogalmak:

- Anyai gondoskodás: az anya különös érzékenysége, anyai funkciók, holding, handling.
- A csecsemő tapasztalata: dependencia, onnipotencia, mint tapasztalt valóság, a létezés folytonosságának tapasztalata (going-on-being.)
- A csecsemő pszichikus funkciója: én-integráció, illúzió és kreativitás, átmeneti tárgy, egyedüllét képessége.

Winnicott,D.W. (1958;2004): Az egyedüllét képessége. In.: A kapcsolatban bonatkozó lélek. Új Mandátum, Budapest. 114-119.

Winnicott,D.W. (1960;2004): Én-integráció a gyermeki fejlődés során. In.: A kapcsolatban bontakozó lélek. Új Mandátum, Budapest. 120-125.

Péley, B. (2004) A fejlődésről. In.: A kapcsolatban bontakozó lélek. Új Mandátum, Budapest

VI. Fejlődéslélektani kutatások, a tapasztalatok fejlődése Daniel Stern elméletében

Stern,D. (2002): A bontakozó önérzékelés. In.: A csecsemő személyközi világa. Animula, Budapest, 47-79. o.

Stern,D. (2002): A szubjektív szelf érzékelés. Az affektív összehangolás. In.: A csecsemő személyközi világa. Animula, Budapest, 136-175.

VII. A csecsemő és gondozója a kötődésemélet alapján.

Hámori E. (2015) A kötődésemélet perspektívái. 19-38, 47-57, 67-91, 166-180.

VIII. Az egész életen át tartó fejlődés – Erikson pszichoszociális identitásfejlődés elmélete. A serdülőkori fejlődés sajátosságai

Erikson, E. (2002) Gyermekkor és társadalom. 25-48. 243-274.

Péley B. (2002) Rítus és történet. 8-54.